

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Václava Novotného a soudkyň JUDr. Ludmily Valentové a JUDr. Lenky Matyášové v právní věci žalobců: **a) E. B. D.**, **b) nezletilá L. D.**, zastoupené opatrovníkem E. B. D., obou právně zastoupených Mgr. Marcelou Valtrovou, advokátkou, se sídlem v Černošicích, Školní 1238, 252 28, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra**, Nad Štolou 3, Praha 7, o kasační stížnosti proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 12. 2. 2004, č. j. 30 Az 171/2003 – 35 a 30 Az 172/2003 – 27,

takto:

Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 12. 2. 2004, č. j. 30 Az 171/2003 – 35 a 30 Az 172/2003 – 27**, se zrušuje** a věc **se** mu **vrací** k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

Včas podanou kasační stížností brojí žalobci (dále jen „stěžovatelé“) proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 12. 2. 2004, č. j. 30 Az 171/2003 – 35 a 30 Az 172/2003 - 27 (dále jen „napadené rozhodnutí“), kterým byly jako nedůvodné zamítnuty žaloby stěžovatelů, jimiž se domáhali přezkoumání rozhodnutí žalovaného ze dne 13. 6. 2003, č. j. OAM-7314/VL-07-P10-2001 a OAM-7317/VL-07-P10-2001. Těmito rozhodnutími stěžovatelům nebyl udělen azyl podle ust. § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (zákon o azylu). Současně bylo rozhodnuto, že na stěžovatele se nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu. Žalovaný dospěl k závěru, že důvodem žádosti stěžovatelů o udělení azylu byla nespokojenost s bezpečnostní situací v zemi jejich původu. V průběhu správního řízení nebylo prokázáno, že by stěžovatelé

byli pronásledováni za uplatňování politických práv a svobod, ani nebyly shledány obavy z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů. Správním orgánem nebyly shledány ani podmínky ust. § 13 zákona o azylu. Bez dalšího odůvodnění správní orgán neudělil humanitární azyl podle ust. § 14 zákona o azylu a dále (již s odůvodněním) dospěl k závěru, že u stěžovatelů nejsou dány překážky vycestování ve smyslu ust. § 91 zákona o azylu.

Kasační důvod společné kasační stížnosti (neboť řízení ve věcech obou stěžovatelů bylo Krajským soudem v Hradci Králové spojeno ke společnému projednání) je stěžovateli spatřován v § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. Tvrdí, že soud I. stupně měl zrušit rozhodnutí správního orgánu, neboť skutková podstata, z níž správní orgán vycházel, nemá oporu ve spise (resp. je s ním v rozporu), rozhodnutí byla vydána na základě nedostatečně zjištěného skutkového stavu věci, což mohlo ovlivnit a dle názoru stěžovatelů i ovlivnilo zákonnost řízení a samotných rozhodnutí. Soud I. stupně pak neshledal námitky stěžovatelů důvodnými a jejich žaloby zamítl.

Stěžovatel ad a) uvedl, že již delší dobu žije ve společné domácnosti s družkou E. Č. (nar. xxx 1975), plánují společnou budoucnost a vyřizují formality k uzavření sňatku. Nepřiznání odkladného účinku (o nějž bylo kasační stížností rovněž žádáno) by tak mohlo mít na stěžovatele nepřiměřeně tvrdý dopad se vznikem nenahraditelné újmy.

Stěžovatelé nesouhlasí se závěry správního orgánu, potvrzenými rozhodnutím soudu I.stupně, že z důkazů, jež si správní orgán opatřil, nevyplývají skutečnosti rozhodné pro přiznání azylu stěžovatelům podle ust. § 12 zákona o azylu. Ze zpráv jednoznačně vyplývá, že přes formálně deklarovanou svobodu vyznání je na většině území uznáván státními orgány pouze islám. Ze zpráv je zřejmé, že v důsledku náboženských lokálních válek zemřelo v r. 2000 na území Nigérie okolo 2000 osob, převážně křesťanů. Tvrzení, že situaci vyvolané nábožensko-etnickými boji jsou nuceni čelit všichni obyvatelé bez rozdílu proto postrádá logiku. Oporu ve zprávách o zemi původu nemá ani závěr, že státní orgány projevy nespokojenosti a násilné střety nijak nepodporují. Pravdou naopak je, jak ostatně ze zpráv o zemi původu stěžovatelů vyplývá, že policejní složky se na celém území domovského státu stěžovatelů dopouštějí mnoha vážných porušení lidských práv. Stěžovatelé byli přímo dotčeni ozbrojenými nájezdy, a dále uváděli, že byli vystaveni těžkostem v souvislosti se zaváděním a uplatňováním práva *šarí´a*. Stěžovatelé jako křesťané cítí obavu a strach z pronásledování z důvodu jejich náboženství. Správní orgán, stejně jako soud I. stupně se omezily na zjišťování a hodnocení obecné situace v zemi původu stěžovatelů, aniž by přihlédli k individuální situaci stěžovatelů.

Stěžovatelé dále namítali, že Zprávy Ministerstva zahraničních věcí Spojených států amerických o zemi jejich původu jsou periodicky vydávaným dílem, které se vyjadřuje k dodržování lidských práv ve všech zemích. Mají obecný charakter a jsou nástrojem zahraniční politiky Spojených států amerických. Proto je nelze brát jako výlučný zdroj objektivních informací. Správní orgán si proto měl obstarat i další informace ze zdrojů nevládních organizací zaměřených na ochranu lidských práv. Jen velmi omezeně použitelné jsou pak dle stěžovatelů zprávy získané z databáze ČTK. Provedené dokazování tak nemohlo vést ke spolehlivému zjištění stavu věci a nemohlo být dostatečným podkladem pro rozhodnutí.

Ze shora uvedených důvodů vznesli stěžovatelé výhrady i k závěru správního orgánu, že se na ně nevztahuje překážka vycestování. Zejména u stěžovatelky ad b) měl správní orgán

zjistit a odůvodnit existenci či neexistenci překážky vycestování ve smyslu ust. § 91 odst. 1 písm. c) zákona o azylu (tj. zda by v případě, kdy by se tato nezletilá stěžovatelka měla vrátit do země svého původu bez doprovodu, bylo po jejím návratu zajištěno přiměřené přijetí a péče podle potřeb jejího věku a stupně samostatnosti).

Stěžovatelé navrhují napadený rozsudek soudu I. stupně zrušit a věc vrátit tomuto k dalšímu řízení, rovněž žádali o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

Z vyjádření žalovaného ke kasační stížnosti je patrné, že tento popírá oprávněnost podané kasační stížnosti, neboť se domnívá, že jak jeho rozhodnutí ve věci azylu, tak i rozsudek soudu I. stupně byly vydány v souladu s právními předpisy. Je odkazováno na správní spis a napadené rozhodnutí a dále na podání a výpovědi, které stěžovatelé učinili v průběhu správního řízení. Dále žalovaný uvedl, že tvrzené soužití stěžovatele ad a) s E. Č. je z hlediska azylového řízení právně bezvýznamné, stěžovatel však může pomocí sňatku legalizovat svůj pobyt na území ČR. K námitkám o nedostatečném zjištění skutkového stavu správní orgán uvedl, že tyto nelze akceptovat, stěžovatelé měli v průběhu azylového řízení prostor k navržení doplnění důkazů, což neučinili (a to ani na výzvu správního orgánu při pohovoru), neseznámili se ani se zprávami použitými správním orgánem jako zdroj informací, přestože jim byly nabídnuty. Přestože se tedy stěžovatelé nacházeli v nepříznivé bezpečnostní situaci, nebyli ve smyslu příslušných ustanovení zákona o azylu pronásledováni.

Žalovaný považuje kasační stížnost za nedůvodnou, proto navrhuje její zamítnutí a nepřiznání odkladného účinku.

Krajský soud v Hradci Králové dospěl při přezkoumávání rozhodnutí žalovaného ke stejnému závěru jako žalovaný správní orgán. Svůj rozsudek odůvodnil tak, že v řízení před správními orgány nedošlo k žádnému porušení ustanovení o řízení a z tohoto úhlu pohledu nejsou rozhodnutí nezákonná. Námitka nedostatečně zjištěného skutkového stavu je natolik obecná, že nebylo zřejmé, jaké další důkazy měl správní orgán provádět. Na závěr pohovoru konaného s účastníky dne 28. 3. 2002 byli stěžovatelé informováni o důkazech, které budou sloužit žalovanému jako podklad pro jeho rozhodnutí, proti těmto nevznesli žádné výhrady, doplnění dokazování nenavrhli. Ve skutkových závěrech dospěl soud I. stupně k identickému zjištění, jako správní orgán. Podmínky aplikace § 12 zákona o azylu v případě stěžovatelů nejsou dány, postavení stěžovatelů v zemi jejich původu se nelišilo od postavení řádově statisíců dalších obyvatel. U stěžovatelů nebyly shledány podmínky pro aplikaci ust. § 13 zákona o azylu. K § 14 zákona o azylu soud I. stupně konstatoval, že žalobci se udělení humanitárního azylu výslovně nedomáhali. Navíc udělení humanitárního azylu je věcí správního uvážení žalovaného, soud má velmi omezené možnosti jeho přezkoumání (pouze po formální stránce a pouze v tom směru, zda správní orgán nepřekročil meze stanovené zákonem). Ve vztahu k cit. ustanovení zákona o azylu soud I. stupně žádné pochybení ze strany správního orgánu neshledal. V souladu se závěry správního orgánu neshledal soud I. stupně u stěžovatelů ani překážky vycestování ve smyslu ust. § 91 zákona o azylu.

Nejvyšší správní soud přezkoumal kasační stížností napadené rozhodnutí Krajského soudu v Hradci Králové v mezích důvodů uplatněných ve smyslu ust. § 103 odst.1 písm. b/ s. ř. s. a dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

V souladu s ust. § 109 odst. 3 s. ř. s. je Nejvyšší správní soud vázán důvody kasační stížnosti; to neplatí, bylo-li řízení před soudem zmatečné (ust. § 103 odst. 1 písm. c/ cit. zák.) nebo bylo zatíženo vadou, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé,

anebo je-li napadené rozhodnutí nepřezkoumatelné (ust. § 103 odst. 1 písm. d/ cit. zák.), jakož i v případech, kdy je rozhodnutí správního orgánu nicotné. Ke skutečnostem, které stěžovatel uplatnil poté, kdy bylo vydáno napadené rozhodnutí, Nejvyšší správní soud v souladu s ustanovením § 109 odst. 4 s. ř. s. nepřihlédne. Skutkovým základem pro rozhodnutí kasačního soudu se tedy mohly stát pouze skutečnosti a důkazy, které byly uplatněny před soudem, který vydal napadené rozhodnutí. O návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti nebylo rozhodováno s ohledem na přednostní vyřízení věci (§ 56 odst. 2, § 120 s. ř. s.).

Rozhodnutí žalovaného cituje zprávu Ministerstva zahraničí USA o stavu dodržování lidských práv v Nigerii za rok 2001 velmi podrobně a pro úplnost z ní Nejvyšší správní soud poukazuje zejména na tu část, ve které se přímo popisuje situace z hlediska vztahů mezi oběma náboženskými skupinami:

Ústava zaručuje svobodu vyznání, včetně svobody měnit náboženství nebo víru a svobodu projevovat a šířit své náboženství nebo víru bohoslužbou, učením, praktikováním a dodržováním. V některých směrech však vláda tato práva omezila. Ve 12 severních státech pokračovalo provádění rozšířeného práva *šarí´a*, což vedlo ke zpochybnění svobody vyznání zaručené ústavou a v některých případech k podnícení etnicko-náboženského násilí. Ústava zakazuje státním a místním vládám přijímat oficiální náboženství. Někteří křesťané však tvrdí, že vzhledem ke znovuzavedení trestního práva šaría, pokračujícímu využití státních zdrojů k financování výstavby mešit, učení *Alkalisů* (muslimských soudců) a poutím do Mekky (*hadždž*) byl islám de facto přijat jako státní náboženství v mnoha severních státech. Státních fondů se ovšem rovněž využívá k financování poutí křesťanů do Jeruzaléma. Obecně se ve státech s jasnou převahou křesťanů nebo muslimů výslovně preferuje víra většiny obyvatel. Země se skládá z 36 států. Guvernéři mají volnost v rozhodování, ale čerpají své prostředky od federální vlády. Federální i státní vlády se zabývají náboženskými otázkami včetně otázky povinné výuky náboženství ve státních školách, subvencované výstavby kostelů a mešit, státem podporované účasti na pouti *hadždž*, a poutích do Jeruzaléma. Ústava stanovuje, že jednotlivé státy si mohou ve volbách vybrat, zda budou užívat zvykové právo a soudy *šarí´a*. Až do znovuzavedení trestního práva *šarí´a* ve státě Zamfara v lednu 2000 bylo soudnictví práva *šarí´a*, které je součástí obecného systému soudnictví, omezeno na rodinné a osobní právo v soudních věcech mezi muslimy, pokud se obě strany sporu dohodly řešit svůj spor před soudem *šarí´a*, nebo na občansko-právní spory mezi muslimy, pokud účastníci sporu souhlasili s projednáváním sporu před tímto soudem. Prvky práva *šarí´a* existovaly rovněž na severu země v trestním zákoníku, který se na severu aplikoval od vyhlášení nezávislosti. V ústavě se ovšem říká, že „odvolací soud *šarí´a* může uplatňovat takové odlišné soudní pravomoci, jak mu to ukládá právo v dané zemi“. Některé státy vykládají tuto část ústavy jako zaručení práva rozšiřovat právní pravomoci stávajících soudů *šarí´a* na trestní případy. V říjnu 1999 podepsal guvernér státu Zamfara Ahmed Sani návrh zákona, který ustanovoval soudy a odvolací soudy šaría ve státě Zamfara, a návrh zákona, který vytvářel trestní zákoník podle práva *šarí´a*. Oba zákony vstoupily v platnost 27. lednem 2000. Právní systém ve státě Zamfara přijal tradiční právo *šarí´a* v celém jeho rozsahu, s tou výjimkou, že odpadnutí od víry není trestně postižitelné. Po přijetí práva *šarí´a* ve státě Zamfara začaly další státy na severu země přijímat různé formy rozšířeného práva *šarí´a*. Dodržování nových ustanovení práva *šarí´a* je v některých státech pro muslimi závazné, v jiných dobrovolné.

V další části této zprávy se říká, že zákon zakazuje náboženskou diskriminaci. V některých případech ovšem diskriminovali úředníci příslušníky jiných náboženství při

uzavírání nájemních smluv a udílení státních zakázek. Náboženské rozdíly často souvisely s regionálními a etnickými odlišnostmi. Například severní region je převážně muslimský. Mnoho jižních etnických skupin je převážně křesťanských, přestože zhruba 50 procent Jorubů jsou muslimové. Ve Středním pásmu se vyskytují ve velkém počtu muslimové i křesťané. V mnoha oblastech Středního pásma je většina muslimských Fulaniů pastevci, zatímco muslimští Hausové a většina křesťanských etnických skupin inklinuje k farmářství a životu v městských oblastech. Proto je často obtížné rozlišovat náboženskou diskriminaci a napětí od etnické, regionální, ekonomické a pozemkové konkurence. Náboženské napětí zdůraznilo převážně etnické střety probíhající během roku. Během posledních dvou let se do Středního pásma vrátilo etnicko-náboženské násilí. Krize ve státě Kaduna v roce 2000 byla prvním výrazným muslimsko-křesťanským konfliktem ve volebním období prezidenta Obasanjoa. Když oznámili představili státu Kaduna úmysl zavést právo *šarí´a*, protestovala proti tomu ve státě početná křesťanská menšina, což vedlo k několik dní trvajícím násilným střetům. Odhady počtu obětí se pohybují mezi 1 000 a 1 500 osob. Mnoho kostelů a mešit bylo vypáleno. Mnoho křesťanů na severu země se ze strachu z pokračujícího násilí vrátilo do svých historických domovů na jihovýchodě. Navíc docházelo k řadě dalších konfliktů v jižní Kaduně mezi menšími etnickými skupinami a Hausy, kteří byli ve městech jako např. Zangon-Katafu, Kachii a Kafanchanu. Po násilí v Kaduně v roce 2000 vláda organizovala dialog mezi různými náboženskými etnickými skupinami v Kaduně, které mohly během roku ve státě přispět k menším etnicko-náboženským incidentům, a to především v prvních deseti měsících roku. Například v říjnu, kdy vypukl oheň ve dvou menších kostelech ve městě Kaduna, pomáhali společně v sousedství žijící křesťané a muslimové uhasit oheň a vláda slíbila finanční podporu na jejich opravu. V listopadu však bylo v jižní Kaduně zabito několik osob, poté co se vystupňovala rivalita mezi dvěma místními vůdci, když stát oficiálně přijal rozšířenou verzi práva *šarí´a*. Nadále však docházelo k případům etnicko náboženského násilí v ostatních částech země. Stovky lidí byly zabity a stovky tisíc lidí odsunuty.

Ze Zprávy Ministerstva zahraničních věcí USA o dodržování lidských práv v Nigérii za rok 2001, kde se v oddílu 1c hovoří o mučení a jiném krutém, nelidském nebo ponižujícím zacházení nebo trestání vyplývá, že Ústava takováto porušování práv zakazuje a zákon upravuje tresty za takováto porušení. V průběhu roku však příslušníci armády, policie a bezpečnostních sil pravidelně bili protestující, osoby podezřelé z trestných činů, zadržené osoby a odsouzené vězně. Policie se pravidelně fyzickým násilím pokoušela od civilistů získat peníze. Zákon zakazuje u soudu použít důkazy získané mučením. Dále tato zpráva říká, že ke konci roku byly v 12 severních státech platné různé verze islámského trestního práva *šarí´a*. Soudy řídící se právem *šarí´a* vydávali rozsudku „hadd“, jako např. amputace za krádež, bití holí za smilstvo nebo veřejnou opilost nebo smrt ukamenováním. Odvolací soudy ještě nerozhodly, zda takovéto tresty představují mučení, kruté, nelidské či ponižující zacházení, jak je uvedené v ústavě. Bití holí jako trest podle zvykového práva, severonigerijského trestního zákonu a práva *šarí´a* v soudním systému dosud nebylo úspěšně napadeno na základě ustanovení ústavy o krutém a nelidském trestání. V průběhu roku byly provedeny dvě amputace, i když počet rozsudků byl větší. V průběhu roku soudy *šarí´a* vydaly své první rozsudky smrti. Jak u soudů podle zvykového práva, tak u soudů řídích se právem byla pravděpodobnost, že rozsudek bude vykonán okamžitě po vyhlášení, větší u chudých osob bez právního zástupce. Všichni obvinění však mají právo se odvolat. Federální vláda zřídila panel složený z právních odborníků, aby vytvořili jednotný trestní zákoník *šarí´a* pro všechny severní státy, který by nahradil navzájem odlišné trestní zákony platné v jednotlivých státech. Dále je konstatováno, že podmínky ve věznicích jsou i nadále kruté a životu nebezpečné.

Pokud se týká bezpečnostní situace v zemi původu, je v tomto ohledu relevantní oddíl 2d Zprávy, která uvádí, že během období etnicko-náboženského násilí byla řada osob odsunuta z místa svého bydliště. Například v září a říjnu bylo odsunuto několik set tisíc osob kvůli etnickému konfliktu ve státech Benue a Nasarawa. V červenci potvrdil guvernér státu Bauchi Mu'azu, že téměř celá hauská komunita v Tafawa Balevě buď odešla nebo zahynula během konfliktu. V říjnu poslalo mnoho Jorubů a Igbů své rodiny po etnicko-náboženském násilí v Kanu na jih. Na konci roku se objevily informace o odsunutí minimálně 100 000 osob do centrálního regionu v důsledku střetů mezi komunitami a armádním útokům na několik komunit. Mnoho osob prchajících před etnicko-náboženským násilím našlo nejprve úkryt ve vojenských kasárnách, policejních objektech a jiných veřejných budovách. Někteří lidé přebývali ve vládních budovách i na konci roku. Tisíce křesťanů a muslimů bylo vnitrostátně odsunuto po povstáních ve státě Kaduna v roce 2000. Většina z nich se během roku vrátila do svých domovů. Mnoho navrátilců si nadále uvědomovalo nebezpečí pokračovat v práci v těchto oblastech. Někteří se vrátili, jen aby dopsali obchodní smlouvy nebo prodali své domy a zařídili nutné věci pro trvalejší odchod.

Soud I. stupně naznačuje možnost odchodu do jižních částí země, kde se právo *šarí´a* neuplatňuje. Ovšem k tomu opomněl dodat, zda taková možnost je reálná, a to vzhledem k etnickému rozložení; např. po pádu Abachova režimu, který jakékoliv spory mezi etniky nepřipouštěl, naopak docházelo k násilným konfliktům toho druhu velmi často (např. mezi etniky Jaw a Itsekiri v ropné oblasti delty řeky Niger). V Nigerii jsou hlavními etnickými skupinami národnostní skupiny Yoruba, Hausa/Fulani, Igbo, Jaw, Kanuri, Ibibio, Tiár, Bura a Nupe a kromě nich dalších 250 etnik, vč. starousedlíků libanonského a indického původu. Islám vyznává přes 50% obyvatel a jejich podíl se nadále a trvale zvyšuje. Křesťané tvoří asi 42% obyvatelstva, zbytek pak vyznává tradiční domorodá animistická náboženství (např. sekty Jukun, Urhobo, Kataf). Rozhraní mezi oběma největšími náboženskými skupinami probíhá v Nigérii horizontálně zhruba uprostřed federace (sever je muslimský, jih převážně křesťanský). Území, kde se mísí křesťanské a muslimské obyvatelstvo (Middle Belt - Střední pás), většinou představuje místa zvýšeného etnického napětí, nábožensky motivovaných nepokojů a násilí. Výbušná situace mezi muslimy a křesťany existuje již delší dobu například v hlavním městě federativního státu Plateau - Josu, pravidelně se objevuje ve státě Benue a velkých městech Kano či Kaduna. Důvodem je vynucený kontakt obou náboženských komunit následkem značného přelidnění právě velkých měst, ke kterému dochází díky masovému přistěhovalectví zejména ze severních oblastí federace. Ministerstvo zahraničních věcí ČR (www.mzv.cz v odkazu na www.export.cz) uvádí, že poměrně značnou hrozbou pro další liberální a sociálně-kulturní vývoj v severních oblastech země začíná být zavádění muslimského právního systému *šarí´a* jednotlivými tamními státy a vládami. Dodržování zásad šarí´a je vynucováno i na ostatním obyvatelstvu, které se nehlásí k muslimské víře a respektovat nábožensky motivované a vlastně lokálně platné zákony odmítá. Všeobecně jsou respektovány pouze platné zákony federace, nikoliv zákony *šarí' a,* což v krajních případech vede až k násilí. Prvním federativním státem, který oficiálně přijal právní systém *šarí´a*, je stát Zamfara (1999). Další 4 severní státy federace (Kano, Kaduna, Katsina a Sokoto) následovaly pak v krátké době. Dnes je uplatňována již ve 13 státech federace, kromě výše uvedených k nim patří již i státy Bauchi, Borno, Gombe, Jigawa, Kebbi, Niger, Oyo a Yobe.

Šarí´a představuje systém nařízení a předpisů, které se dotýkají všech stránek života věřících a zavazuje každého muslima k životu podle Božího zákona. Jde o systém povinností muslima náboženské a právní povahy, jde o cestu, která má být následována, je to záruka jistoty a bezpečí. *Šarí´a* bývá chápána jako souhrn tří zákoníků: *ibádát* – týká se rituálních

záležitostí, *mu´ámalát* – týká se občanskoprávních věcí a *´ukúbát* – řeší záležitosti trestní povahy. Islámské právo je případem nábožensky založeného práva (J. Muzikář a kol., Islám-ideál a skutečnost, Baset, Praha 2002). Muslimský stát –*dár al-islám* – musí na svém území tolerovat a chránit jinověrce uznaných náboženských systémů, včetně křesťanů, jestliže jsou loajálními poddanými a platí příslušné daně. Pro muslimský stát není nutné, aby všichni nebo většina obyvatel se hlásila k islámu, důležité však je, aby zde vládla *šarí´a*. V pojetí muslimských teologů vystupuje stát jako ochránce víry (blíže: A. Křikavová a kol., Islám a současnost, Academia, Praha 1985). S ohledem na individuální přístup k řešení této věci nemůže bez povšimnutí zůstat ani zcela odlišné pojetí postavení muslimské ženy, nežli má v křesťanském nebo evropském prostředí (srov. např. L. Kropáček, Duchovní cesty, Vyšehrad, Praha 1993).

Z rozhodnutí žalovaného, stejně jako rozsudku soudu I. Stupně, se nedá vyčíst, z jaké konkrétní oblasti stěžovatelé pochází a k jaké národnosti patří. Zprávy, které byly k dispozici, svědčí jednak o mimořádně složité situaci v zemi, jednak o nutnosti zabývat se postavením žadatelů o azyl v zemi jejich původu *ad personam*, a to s ohledem na jejich náboženské vyznání. Nelze přitom odhlédnout od zcela konkrétních projevů uplatňování islámského právního systému *šarí´a* na území Nigerie, resp. jednotlivých států federace. Existuje tak několik nezodpovězených otázek: z jaké oblasti stěžovatelé pocházejí, zda je v této oblasti zaváděno právo *šarí´a*, a vyvolává-li jeho uplatňování v dané podobě a místě oprávněný strach z pronásledování z důvod příslušnosti ke křesťanskému náboženství, případně lze-li jejich situaci řešit v rámci Nigerie s přihlédnutím k jejich národnosti. Povinnost zjistit skutečný stav věci podle ust. § 32 zákona č. 71/1967Sb., o správním řízení (správní řád) má správní orgán v rozsahu důvodů, které žadatel v průběhu správního řízení uvedl. Tomu v daném případě odpovídá požadavek, aby byly zjištěny skutečnosti rozhodné pro udělení azylu v soudem požadovaném rozsahu, neboť tím za stěžovatele nedomýšlí právně relevantní důvody pro udělení azylu stěžovateli neuplatněné; je naopak jeho úkolem uváděné důvody - křesťanské vyznání- zasadit do přesného rámce reálií nigerijské společnosti.

Nejvyšší správní soud považuje za vhodné informace Ministerstva zahraničních věcí shora porovnat s obsahem zevrubné zprávy Human Rights Watch ze září 2004, svazek 16, č. 9 (A). V části nazvané „Political *šarí´a?* “ - mezi řadou podrobných informací se právě o severních územích Nigerie píše jako o oblasti, ve které se islám praktikuje již od 11 století a *šarí´a* byla aplikována již od koloniálních dob. Hovoří přitom o možnosti nemuslimského obyvatelstva zvolit si soud, ke kterému chtějí jít, totiž soud práva *common law* nebo *customary law* či *šarí´a.*

Ke stěžovatelově tvrzení o způsobu provedení dokazování jako nedostatečného ve smyslu § 103 odst. 1 písm. b/ s. ř. s., soud upomíná, že skutková podstata, z níž správní orgán vycházel v napadeném rozhodnutí, je se spisy v rozporu, pokud skutkový materiál, jinak dostačující k učiněnému správnému skutkovému závěru, ve spisu obsažený, vede k jiným skutkovým závěrům, než jaký učinil rozhodující orgán. Skutková podstata nemá oporu ve spisech, chybí-li podklad pro skutkový závěr učiněný rozhodujícím orgánem, resp. je nedostačující k učinění správného skutkového závěru.

Ze Zprávy o dodržování lidských práv v Nigérii, z roku 2000, vydané Ministerstvem zahraničních věcí Spojených států a která je součástí správního spisu, vyplývá, že Nigérie - země původu stěžovatelů - je zemí, kde je porušování lidských práv častým jevem. S touto skutečností ve spojení s tvrzenými obtížemi stěžovatelů se žalovaný žádným způsobem nevypořádal.

V daném případě stěžovatelé v rámci pohovoru prohlásili, že mají obavy z bezpečnostní situace v souvislosti s uplatňováním práva *šarí´a,* hovořili o atmosféře zabíjení, jako poslední impuls k opuštění země byl uveden strach o vlastní život. Pohovor pokračoval bez doplňujících otázek vztahujících se k bližšímu osvětlení těchto skutečností, ačkoli jejich prokázání by mohlo být relevantní pro rozhodnutí o azylu. Namísto toho, následovaly další v zásadě obecné otázky. Okolnosti týkající se uplatňování práva *šarí´a* mohou být rovněž s ohledem ke stěžovatelce ad b) při posouzení její žádosti o azyl relenvantními, správní orgán však její specifické postavení jako ženy prakticky nijak nezkoumal. Tento postup v řízení o azylu tak představuje vadu správního řízení při zjišťování skutkového stavu z něhož žalovaný správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, což mohlo ovlivnit zákonnost jeho rozhodnutí.

Nejvyšší správní soud konstatuje, že byly zjištěny vady správního řízení, pro které měl soud I. stupně napadené rozhodnutí správního orgánu zrušit. Pokud se po přezkoumání rozhodnutí správního orgánu v intencích soudního řádu správního, onen soud ztotožnil se závěry obsaženými v rozhodnutí žalovaného, nezbylo Nejvyššímu správnímu soudu než jeho rozhodnutí podle § 110 odst. 1 ve spojení s § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. zrušit.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 30. 9. 2004

JUDr. Václav Novotný
předseda senátu